

FOAIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

<p>Prețul Abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an . 5 fl. — cr. " " " pe 1/2 an . 2 " 50 " " România și străinătate pe an . 14 franci " " " " pe 1/2 an 7 "</p>	<p>Prețul inserțiunilor: Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Correspondențele sînt a se adresa redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ“; eră banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.</p>
---	--	--

PARTEA OFICIALĂ.

Înaltul Ministeriu reg. ung. de culte și de instrucțiunea publică cu ordinăciunea din 13. Noembrie 1890. Nr. 45753. a încuviințat pensionarea învățătorului *Ioan Sgrîban* dela școala confesională română gr. or. din Mătneul-Mare, în ppresviteratul Caransebeșului — începînd dela 1. Decembrie 1890. stilul nou.

PARTEA NEOFICIALĂ.

Familia Mocsonyi.

Într-o ședință a Academiei române din anul 1882. D. V. Babeș a citit *Notițe biografice asupra vieții și activității decedatului membru al Academiei române, Andreiu Mocsonyi*. În aceste notițe aflăm date despre originea acestei ilustre familii, a căror publicare în foaia noastră o aflăm de necesare, când prin moartea seniorului familiei *Antoniu Mocsonyi* se închide o generațiune și când vedem, că pentru acest prea domn reposat se fac atâtea manifestări de stimă și alipire. Datele sînt următoarele:

„Familia „Mucionilor“ este venită la noi din Macedonia, anume din Moscopole, odinioară urbea principală și cea mai împopulată de Români a provinciei, unde acea familie prin avuția sa, prin valoarea bărbaților ce producea, prin activitatea și influința ce acestia escerciau — special pe terenul cultural-bisericesc, escela mai presus de toate. Ea era numeroasă, avea biserica cea mai frumoasă și dintre fiii săi câte unul regulat se destina pentru teapta preotească. În decursul secolilor XVI. și XVII.

mai mulți din această familie, unul archimandrit fiind, au cercetat sântul mormînt dela Ierusalim și au adus cu sine icoane și moaște sante, din care unele se păstrează până astăzi.

Tocmai însă pentru avuția și influința ei, această familie pela capătul secolului XVII. când puterea osmană în Europa pornea spre decădîntă, devenise tare bănuită și nesuferită Turcilor, din care causă fruntașii familiei, spre a-și salva viața și averea, fură constrînși a părăsi acea patrie subjugată de barbari și a trece cu familiile lor încoace spre Dacia lui Traian și a se adăposti în Ungaria.

După cum se ține în familie, această imigrațiune trebuie să se fie întemplat în deceniul ultim al secolului XVII. pentru-că tradițiunea familiară istorisese, cumcă pe timpul când a sosit familia Mucionilor în Ungaria, aci urma o luptă eruntă cu Turcii, și principele *Eugen de Savoia*, celebrul beliduce împărătesc, își făcuse de problemă, a curăți țeara de ei.

Tot tradițiunea familiară ne spune că, unul dintre Mucioni, fiind înrolat de oștirea marelui Eugen, a căzut în lupta epochală dela Zenta, 1697. ear altul cu numele *Petru*, preot fiind, deasemenia a urmat stindardului lui Eugen ca spiritual de taberă, și și acesta, — mai apoi — a perit în cutare luptă dintră cele multe, prin care Eugen a scos pe Turci din Bănatul Temeșian, 1716. Despre Mucion cel căzut în Zenta — nu se scie să fie lăsat după sine copii, ear preotul *Petru Mucion* a avut trei fii; *Petru II. Michail* și *Andreiu*. Este de însemnat, că precum *Petru Mucion* preotul lupta cu crucea în tabera lui Eugen, alături cu armata împărătească luptau trupele auxiliare sërbe, cu patriarhul *Arsenie* dela Ipeș în frunte, și încă de pe atunci tuturor Românilor mai distinși ce participau la luptă, le da câte un nume slav cu terminațiunea în *icru* sau *victu*. Astfelu făcuseră și din *popa Petru Mucion* — *Popovicru*, care a remas urmașilor lui până la în-

ceputul secolului nostru, și se poate vedea întră parentese și în diplomele nobilitari, ce a obținut familia în decursul timpului.

Dintre numiții trei fii ai lui Petru Mucion — Popoviciu, cel dintău Petru II. a murit fără descendință; ear ceialaltii doi, Michail și Andreiu, au întemeiat fie-carele familia sa, așezându-se ambii în Buda-Pesta, cumpărând și ținând aci case mari și luxurioase, esercind ca și în Macedonia predecesorii lor — comerciu, economie și vieța publică însemnată. Mai târziu Andreiu, respective descendinții seî, pe basa meritelor militari și a sacrificiilor financiarî, a impetrat la 1780. dominiul *Foen* în Bănatul Temeșian, obținând diplomă nobilitară de „*Foen*“ (1783. publicată la 1805. și renovată la 1814.); de asemenea din ramul lui Michail descendetele Petru III. ce se mutase la Tocaî în Ungaria superioară, și câștigase acolo averi însemnate, obținû diploma nobilitară la 1804. prin toate aceste diplome transcriind numele de *Mucion* și *Mucioni*, pe ungarie Mocsonyi, precum îl poartă până azi toți membrii familiei și precum și eu voiu urma a-l serie mai departe.

Ramul Mocsonyi de Foen (a se pronunța Fenî, — dela lat. *foenum*) prin diferite desastre familiari, pela începutul secolului nostru ajunsese a fi redus la unica persoană a seniorului Ioan Mocsonyi născut, la anul 1780. dar acesta la anul 1804. căsătorindu-se cu frumoasa albancă Iuliana Panaiot, după o vieță conjugală binecuvântată de 50. de ani, la 1854. când reposesă remaseră după el — o fiică și patru feciori.

Fiica *Catarina*, născută la 1806. fiind căsătorită cu *Michail de Mocsonyi* ultimul descendent al ramului ce se mutase la Tocaî, acest ram despărțit de ani aproape 100. prin această căsătorie se reupreună. Mihaîl de Mocsonyi s'a născut la anul 1811. (a repositat în a. 1890.) Soția-sa *Catarina*, cunoscută și stimată în toată țeara ca model de inimă creștină și română, a repositat la 1878. Din această căsătorie avem pe cei doi iluștri frați *Alisandru* și *Eugeniu de Mocsonyi*, cel dintău născut la anul 1842. celalalt la 1844. amândoi doctori în drept, amândoi erudiți și eminenti anteluptători naționali, mândria generațiunii moderne a Românilor din Austro-Ungaria“.

Eugeniu s'a căsătorit cu *Teresia Horvat de Zolabér* și are două fiice și doi fii: *Catarina*, *Eugenia*, *Petru* și *Alisandru*.

„Fiul *Petru* născut la 1808. bărbat de multă erudițiune, sublim caracter, mult zel și multe merite politice-naționali, a repositat la 1858. fără a fi fost căsătorit.

Al doilea fiu *Andrei* născut la 12. Iunie 1812. s'a căsătorit la 1859. luându-și de soție o femeie de înaltă cultură, pe tinera și frumoasa *Laura de Cernoviciu*, fiica d-lui Petru de Cernoviciu, seniorul de Macea și Orosinul-Mic, ultimul comite

Temeșian, din vița primilor întemeietori și Domnitori ai Mōnteregului, strănepot al renumitului Patriarh de Ipec, Arsenie Ușernovics, care la 1691. deșertând Serbiă veche cu 40 de miî de familii sërbe ortodoxe a trecut în provinciile Austro-Ungare și a întemeiat națiunea și ierarchia sërbească. Andreiu a repositat la a. 1881.

Al treilea fiu *Antoniu* născut la 1816. căsătorit cu Iosefina baroneasa Brudern, dama ordinului crucei stelate, a trăit la moșia Verpelét în comitatul Heveșului. Din această căsătorie s'au născut doi fii, *Zenone* la 1842. căsătorit cu baronesa Maria de Fischer — are un fiu cu numele *Antoniu*, — eară Victor, al doilea fiu al lui Antoniu, s'a născut la 1845.

Al patrulea fiu *Georgiu*, născut la 1824. căsătorit cu Helena de Somogyi din care căsătorie a avut două fiice, *Livia* măritată după contele Andreiu de Bethlen (de present ministru), și *Georgina* (măritată după contele Bissingen-Nippenburg).

Georgiu a trăit la moșia din Vlaicoveț unde a repositat la 1887.

Conferința preoțiimeî din tractul Mehadiêi în cestiunea fondului de pensiuni pentru preoți.

În 23. Ianuarie 1891. adunată fiind preoțiimea din acest protopresbiterat pentru alegerea deputațiilor preoțesci la sinodul ppresbiteral, după finirea actului electoral, la propunerea preotului Nicolae Novacovicu din Gârboveț, colegiul preoțesc s'au constituit într'o conferință; în carea acest preot au prezentat conferinței spre aprobare un Memorand redactat din partea sa — în cestiunea fondului de pensiune preoțesc, care memorand conferința l-au aprobat în întreg cuprinsul ei, și s'au întărit cu subscrierea tuturor celor prezenți, hotărînd ca Dl Administrator ppresviteral, Dionisie Popovicu, să-l înainteze la locul său, eară redactorul acestui memorand să-l dea pe calea publicității, ca astfel în preoțiimea din aceasta Eparchia să se pronunțe asupra lui.

Memorand.

După o luptă seculară a clerului trecut din vieță cu dorința de a-și ameliora soartea sa. Noi generațiunea presentă avem fericirea de a vedea cu ochii realizată dorința noastră proprie inițiată de noi și de veteranii nostri luptători, mutați la eternitate cu adencă desperare.

Prin punerea în vieță a statultelor fondului de pensiune preoțesc, ni-au strălucit și noaue preoților și următorilor nostri, pe orizontul viitorului o rază de speranță și de mângăere.

Clerul din tractul Mehediei adunat astăzi în Conferință aduce cea mai profundă mulțămintă iubitului și binemeritatului nostru Arhiepiscop Nicolae Popoa, Venerabilului Consistoriu și Sinod eparchial pentru îngrijirea părintească față de fii lor, pentru zelul cel neobosit, dezvoltat pentru ameliorarea stării materiale a clerului din această Eparchia.

Clerul din acest tract — luând la cunoștință statutele fondului de pensie, și foloasele ce sperază a le câștiga ori-care preot, nu poate să zică alta, — pe lângă toate că simte necesitatea modificării unor §§. din acestea, — decât că sînt satisfăcătoare.

Dar judecând serios poziția actuală a sortii sale materiale, și judecând nepreocupați sensul §. 5. din statutele fondului de pensie „a contribui cel puțin 10 ani.” Adecă numai după expirarea acelor 10 ani de contribuție, dacă s'ar întempla vre-o nenorocire cu vre-unul, să se poată împărtași de roadele acestei fundații, — dar, mai înainte de expirarea acestor 10 ani, de s'ar întempla ori-ce soartă tristă, preoțimea este eschisă dela favorul fundațiunii.

Puterile materiale ale clerului nostru sînt cu mult mai debile, decât să poată contribui în acest fond timp de 10 ani fără nici cîtă garanție — prin urmare nici nu se poate pretinde cu drept cuvînt dela clerul nostru a aduce jertfe fără folos, și dacă totuși se pretinde, atunci poate că nu s'a luat în deplină considerare starea materială a preoțimei noastre, carea în toată viața sa suferă lipsă și miserie, și căreia îi este absolut cu neputință a contribui din puțina sa avere — a-și săraci familia, fără a spera la folos, după o catastrofă ce se poate întempla mai înainte de 10 ani.

Biserica și poporul nostru, a cărui origine religioasă și națională preoțimea au conservat-o și apărât-o de inimiții săi înverșunați, ar trebui eliberată dela îndatorirea de a contribui în mod obligatoriu la înființarea și sporirea acestui fond. Credincioșii bisericii noastre contribuie la fondul de pensie al dirigătorilor municipali și la al învățătorilor. Oare nu este cu drept ca și ei, respective bisericile din venitul capitalului lor, să contribuie la acest fond în tot anul măcar cu $\frac{1}{4}$ de cruceriu computat după suflete? Ce greutate nesuportabilă ar fi aceasta?!

Nu ne îndoin, cum-că preoțimea noastră, carea până acuma au fost bariera asigurării existenței și subsistenței altora, — își va împlini datoria înpusă față de sine și familia sa; scim că au avut și are inimă nobilă și voință tare, și va lupta în contra miseriei și a tuturor obstaculelor, va contribui bucuros cu dinariul seu la fondarea și sporirea fondului de pensie al lor și al familiei lor.

Dar voesce și cere să fie asigurată pentru timpuri când va fi lovită de soarta amară, ori-când s'ar întempla aceea, ca astfel să se lasă mîngăere următorilor săi, și ca linișcită în inima sa „că

toate le-am împlinit;” să poată închide ochii și să-și deie sufletul, fără a simți torturile griji pe patul morții, că lasă familia în urma ei în miserie fără nici cît ajutoriu material de existență și subsistență.

Când aducem acestea înainte nu vrem să zicem, că nu voim să scim de aceasta fundație nimic, ci din contră sîntem cu atât mai mult preocupați de grija fondării și sporirii ei, ca cît mai răpede să crească și să devină tare spre a putea corespunde cît mai curînd mențiunii sale.

Preoțimea din protopresviteratul Mehediei își manifestează dorința de a plăti anticipative cel mult până la finele anului 1892. atât taxa fundamentală cît și toate taxele anuale computate pe 10 ani înainte. Dar voesce și cere să fie asigurată pentru ori-ce întemplantă tristă a sortii, ce ar ajunge-o pe ea sau familia sa ori-cînd s'ar întempla aceea.

Mai voesce și cere ca, după ce au administrat în fondul de pensie toate taxele computate pe 10 ani anticipative, din ziua aceea să se compute pe fiecare preot 10 ani de pensie la pensie, chiar și la aceia, cari sînt numai de o ziua chirotoniți și intrați în statul preoțesc, să se decreteze de intrați în dreptul de pensie cu pensia de 10. ani de serviciu, pentru ca, dacă s'ar întempla o nefericire asupra oare-unuia, mai înainte de ce s'ar împlini 10 ani dela intrarea în viață a statului fondului acestuia, cei nefericiți și neapți absolut de serviciu, veduvele și orfanii să se împărtașească de pensia și ajutoriu prescrip pentru preoții ce au servit și contribuit 10 ani

Preoțimea parochială să dechiară și se obligă, cum-că după plățile anticipative a taxelor pe 10 ani, va plăti în continu taxa anuală prescripă pentru fiescarele până la împlinirea a 30 de ani de serviciu, eară pensionarea să se efectuească pentru cei neapți de serviciu la etatea de 55 de ani.

După usul și praxa de până acuma, preoțimea parochială nu se va pensiona nici după împlinirea a 40 de ani de serviciu, — și fiind-că fundația aceasta are să privească mai mult pe preoții nefericiți, orbi și ologi, veduvele preotese și orfanii de preoți, preoțimea parochială voesce și cere ca, după moartea vre-unui preot din serviciul activ (nepensionat), pensia competentă bărbatului reposat, să treacă întregă în folosința și dreptul preotesei vedave respective a orfanilor.

Preoțimea parochială din acest tract, avînd în vedere pe preoți absolut neapți de serviciu, cari nu se pot deocamdata pensiona, voesce și cere ca acestora să li se distribuie ajutoare din această fundație încă dela început.

În fine aducînd înainte acest memorandum nutrîm speranța, cum-că Venerabilul Consistoriu și Sinod eparchial va satisface voinței și cererii preoțimii cuprinse în acest memorandum, va întregi și modifica din statutele fondului §§-ii cari nu satisfac dorinții generale.

Dat din Conferința preoțească ținută în Mehedia la 22. Ianuarie 1891.

Dionisie Popoviciu m. p., adm. ppresviteral; George Pepa m. p., preot; Vasile Popoviciu m. p., preot; Constantin Vladuceanu m. p., preot; Iosif Dragila m. p., preot; Zaharia Popoviciu m. p., preot; Vasile Popoviciu m. p., preot; Simion Lalescu m. p., preot; Nicolae Novacoviciu m. p., capelan; Pavel Cămbir m. p., paroch; Spiridon Șandru m. p., preot; Dimitrie Bogoieviciu m. p., capelan; Pavel Magdescu m. p., preot; Ioan Trailoviciu m. p., preot; George Tatuca m. p., preot; Nicolae Găină m. p., preot; Zaharia Popoviciu m. p., preot.

Giurgiova, în 21. Ianuarie 1891.

În fine cuvântul trup s'a făcut. „Fondul preoțesc“ își începe cu anul curinte esistența. Întreaga preoțime, cu puține excepțiuni, se bucură că în fine și densii pot privi mai cu siguranță în viitoriu. Și au fost și timpul. Moralitatea poporului român e în decadentă, timpurile grele, și astfel a încetat aproape de tot isvoarele de subsistență a preoțimei. Causa nemoralității nu este tocmai preotul cum le cam convine unora a zice, nu. Spiritul timpului, proselitismul religionariu, venirea în contact cu alte neamuri s. a. s. a. Astea sunt cauzele nemoralității poporului. Preotul de azi e avisat a se susține cu chin și amar de pe o zi pe alta, dar de vr'un prisos nici vorbă; deci cum priveam la viitoriu.

Ar fi multe de obiectat la statutele acestui „fond,“ mai ales la §. 2. l. A. cu privire la clasificarea preoților după venitul parochiilor și nu după calificățiune, însă a mai discuta într'o cauză în care un înalt for bisericesc au dispus, nu este cu cale și astfel caută să tăcem.

Cu privire însă la formarea fondului trebuia să se pună o taxă anuală și pe bisericile noastre, căci preotul încă servește și îngrijesc în primul loc de averea bisericii și mulți reuvoitori își câștigă preotul prin aceea, că e scrupulos în manipularea averii bisericii. Se șoptesc că bisericile noastre se contribuie cu 5% din capitalul ce îl posed. Mă tem că procedura aceasta nu va duce la nici un rezultat îmbucurătoriu. Preotul nu poate scoate din cassa bisericii aceste 5% fără cunoștința comitetului parochial, și când ajunge treaba aci apoi nu e mult de sperat. De o parte comitetele parochiale, de altă singuraticii preoți, nu vor vrea să priceapă scopul umanitariu al acestui fond și treaba nu va înainta. Dar unde de present nu sunt capitale bisericesci, cum să se procedă? Să se lase treaba în bunăvoința comitetelor parochiale? Și când scie creștinul dela sat că stă în voia sa, apoi sunt sigur că numai sporiu nu va aduce susmenționatului fond.

Eu, după puțină mea pricepere ca preot sătesc, afflu de consult, că întocmai ca preotul să contribuie și biserica cu o taxă anuală la fondul preoțesc.

De altfelu să fim convinși, că ajutoriu însemnat dela comuncle bisericesci nu vom avea. Asemenea și „colectele“ benevole fac din preot un cerșitoriu, dar rezultat eficace nu aduc, mai ales că anii sunt slabi și poporul sêrac și necăjit. . . . Atâta referitoriu la „fondul preoțesc.“

Ne bucuram foarte când ni se spunea prin foile noastre, dar și prin protocoalele congresuale, că mărutul congres național-bisericesc ar intenționa „retipărirea cărților bisericesci“ cu litere străbune.

Și mare necesitate au bisericile de cărți bisericesci. Pe sate în unele biserici lipsesc cu totul unele cărți, precum: „Octoichul“ s. a. În altele sunt din ediția uniților din Blaj și puțină onoare ne fac,

Speram, că Românii ortodocși de pe globul pământesc să vor pune într'o înțelegere comună și ne vor da nisce cărți bisericesci cari să corespundă timpului și locului.

Dar puțin din toate acestea.

Mi-a venit la mână unele „cărți bisericesci“ din România. Merită toată recomandarea atât finețea materialului, cât și eleganța cu care sunt lucrute. Și stilul ar fi corect, însă unele nu s'a luat în considerare.

Tot cu această ocaziune am să amintesc că în bisericile noastre se simte mare necesitate de „Octoichul și Catavaseriul“ de Const. Loga la a. 1826. Nu e vr'o carte mare, și fiind-că cei din România nu au tocmai cunoștință de ea nu o vor retipări.

Pentru bisericile mai sêrace dar în general e foarte necesară și practică și cred că s'ar putea retipări în „tipografia diecesană“ „Octoichul și Catavaseriul“ de Constantin Loga; căci prin aceasta vor face un serviciu mare bisericilor din parochiile rurale.

Sinesiu Bistreaș,
paroch.

La cestiunea „Anginei difterice“.

Cetind articolul despre „Angina difterică“ publicat în „Foaia diecesană“ de binemeritul d. Dr. Elefterescu, îmi țin de datorință a aduce la cunoștința publicului și a atrage totdeodată și atențiunea domnilor medici asupra unui mijloc întrebuintat la poporul nostru spre a vindeca „angina difterică“. Acest mijloc este *spânzul* (*Helleborus niger*; *Schwarzwurz*, *Nieswurz*).

La acest medicament eu am devenit în următoriu chip:

În anul 1889 fiind ales de preot în comuna Jabăr — lângă Logoj — am avut trista ocazie a vedea în vara aceluși an pe fie-care zi câte 3—4 prunci morți în urma morbului foarte contagios a „difteriei“.

Desperarea poporului era la culme. Odată îmi pică în minte că veterinarii noștri populari — în toate ținuturile locuite de Români, întrebuintează

plantă așa numită spânz — la vite: boi, vaci, cai, și cu deosebire la rîmători — porci. Și fiind-că cesti din urmă sufer mai mult de umflătură de grumazi, îndată ce se obsearvă boala li-se face o impusetură în ureche sau în pept și se bagă spânzul; la 4—5 oare se umflă în jur de spânz și după o zi trăgându-se afară, dacă s'a făcut la timp, nesmintit se însănătoșază.

Pe temeiul acesta am chemat un veterinaru popular și mergend la casa unui prunc atăcat de „difterie“, acela i-a oltoit spânz în pelea dela mâna stângă întră cot și umer. Aceasta a fost prima esperință, în urma căreia la 2 zile pruncul s'a sculat sănătos, acela carele mai nainte era mai mort. Mâna i-se umflase și trăgend spânzul eșia o fluiditate verde. Acest caz a fost destul ca la fie-care pacient de „difterie“ să se aplice acest medicament. Resultatul a fost satisfăcătoriu că morbul a încetat, și numai ici colea se mai întempla câte un caz de moarte, și numai la aceia, cari n'an întrebuintat numita plantă în pripă — la ivirea rēului. Până când mai nainte muriau cu locul.

Și acum, nefiind competent în cauză, nu cunosc puterea numitei plante; de acea atrag atențiunea bărbaților de specialitate și în special pre M. St. D. Dr. Elefterescu îl rog a examina din toate punctele de vedere puterea „spânzului“, și la timp prin un articlu a ne împărtăși resultatul obținut*).

În credință, că prin această împărtășire am sulevat o cestiune de mare însemnătate pentru omenime me subscriu.

Jabar, 31. Ianuarie 1891.

Ioan Nicorescu,
preot ort. rom.

Recița-Montană, Ianuarie 1891.

Stimate Dle Redactor!

Cu ocaziunea aniversării a 12. a reposării bine-meritatului învățătoriu *Iosif Popescu* s'a ținut în biserica de aci parastas pentru odichna decedatului. Tinerul preot din loc David Terfaloagă a arētat într'o cuvēntare ascultată de un numēros public meritele neuitatului învățătoriu, care a servit cu credință și înțelepciune timp de 42 de ani națiunii sale.

Fie-mi permis a Vē da unele date despre acest binemeritat bărbat. Dinsul s'a născut în Recița în anul 1808. După-ce a terminat școalele elementare s'a dus în anul 1825. la Aradul-Vechiu unde a intrat în institutul preparandial. La anul 1827. termină cursul pedagogic cu deosebit succes, ear în

*) Spânzul este în multe locuri de mulți ani folosit în contra anginei difterice, în giur de Caransebeș precum și într'alte părți. În Luncavița, comună nu departe de Teregova, este un econom, carele curează *angina difterică* cu *injecțiuni de spânz* aplicate la grumazi dinjos de înghițitoare la o parte. — Tot cu inieciuni de spânz a curat pe deplin acelaș econom o fată, sora învățătorului Moise Fiath din Luncavița, de *albeață de ochi*, dechierată de necurabilă de cătră medicii din pregiur. Red.

anul următoriu fu denumit învățătoriu în Fărliug. Câte-va luni după aceasta ajunse la școala din Recița, locul său natal, unde funcționă 42 de ani avend la început 96 fl. m. c. salariu, mai târziu 120 fl. m. c. și în fine 200 fl. v. a. Aci își desvoltă dînsul activitatea sa atât de binefăcătoare pentru comună și pentru națiunea noastră. Câți bărbați cu pozițiune, câți preoți, câți învățători, câți amploiați în servițiul statului și al soțietății priv. a. u. de stat, n'ar putea da vie dovadă despre calitățile nobile și despre zelul lui învăpăiat pentru desvoltarea noastră pe terenul bisericii și al școalei! Căci mulți sînt discipulii acestui bărbat. Toți acestia împreună cu întrecaga comună recunosc cu pie amintire și cu recunosciniță simțul lui religios și interesul lui pentru biserică. Accastă calitate în bună parte o moștenise dela vrednicul seu tată Fotc Popescu, care cu risicul averii sale au inițiat și a adus la îndeplinire zidirea s. bisericii din Recița-Montană.

Cu cunoscinițele sale și avend firma convingere, că ori-ce progres este absolut condiționat de desvoltarea noastră culturală, a sciut stimula cu multă îngrijire în școlarii săi tragere de inimă pentru carte și învățatură. Și dacă numai în aceasta s'ar resuma toată activitatea sa, ar fi, cred, de ajuns pentru un învățătoriu; dînsul însă pe lângă aceasta mai purta un viu interes și pentru toate cauzele noastre naționale și deși dispunea de mijloace modeste, totuși spriginea diferite instituțiuni și soțietăți naționale, între cari: soțietatea „Petru Maior,“ gimnasiul din Brad, etc.

La anul 1870. fu pensionat pe motivul că este prea bătrân, deși era încă bărbat în toată puterea. Opt ani după aceasta își dede nobilul seu suflet, după-ce anii din urmă ai vieții sale îi petrecu în miserie.

Fie fructele activității sale binecuvēntate, ear' memoria lui eternă!

Amicul.

Esposiția locală de manufacturi,

aranjată de Reuniunea femeilor române din Caransebeș și anunțată în Nr. 3 al „foii diecesane“, se va deschide în 17. Februarie (1. Martie) a. c. la 3. oare d. a. în sala cea mare a Comunității de avere din Caransebeș.

Ultimul termin pentru trimiterea obiectelor de espus este 14/26. Februarie a. c.

Prețul de întrare de persoană 20 cr., pentru inteligență 40 cr. copii 10 cr. școlari și școlărițe sub conducerea învățătorului sau a învățătoarei 5 cr. Suprasolviri se primesc cu mulțămită.

Comitetul

Reun. fem. rom. din Caransebeș.

Varietăți.

Esamenle semestrului I. dela institutul teologic și cel pedagogic diecesan au decurs cu rezultat îmbucurătoriu, conform programelor publicate, presidând la toate Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan *Nicolae Popea*, și participând la unele dela institutul pedagogic și Magnificenția Sa D. Inspector școlarîu regesc din comitatul Căraș-Severin, *Francisc Suttág*.

Diecesa română gr. or. a Aradului a cumpărat dela erariu pe seama fondului preoțesc 2024 de jugere de pământ (à 1600 de stânjeni pătrați), cu prețul de 256,900 fl. v. a. Acest pământ se află pe teritoriul comunelor S. Mihaiul-Român și Chisoda, în nemijlocita apropiere de Timișoara. Diecesa a intrat în posesiune cu prima Ianuarie a. c.

† **Basilian Petroviču**, Episcop al diecesei sârbesci din *Neoplanta* a reposat în 18/30. Ianuarie a. c. în etate de 69 de ani (după unele jurnale de 72 de ani), lovit de apoplexie.

Reposatul a fost de origine Român din părinți măiestri din Fabricul Timișorii, unde în anii 1850—60 a fost catichet al tinerimei române și sârbesci dela gimnasiu, fiind stimat și iubit cu deosebire de Români, cu cari au simpatizat totdeauna.

Fie-î țărîna ușoară și memoria binecuvântată!

Membrii preoțesci în sinodul protopresviteral gr. or. rom. al Ciacovii, aleși la 17. Ianuarie 1891. sub presiul adm. protopresviteral, fiind ca notariu preotul Corneliu Marcu din Togir. 1. Petru Cherla, preot în Banloc, 2. Stefan Țeran, preot în Voiteg, 3. Paul Cimponeriu, preot în Cebza, 4. Nicolae Popa, preot în Foeni, 5. Ioan Ghilezan, preot în Denta, 6. Iustin Cotta, preot în Giulvezi, 7. Maxim Bocan, preot în Macedonia, 8. Zachariu Dina, preot în Partoș.

Deputații sinodului ppviteral al Bocșei-Montane. În protopoviatul de nou înființat Bocșa-Montană s'au ales pentru periodul anilor 1891., 1892. și 1893. la sinodul protopopesc ordinarîu următorii deputați din cler: Ioan Popoviču senior din Bocșa-Română, Mihaiu Ieremia din Ezeriș, Iosif Ieremia din Cólnic, Ioan Velecelean din Ramna, Ioan Pepa din Dócliu, David Terfaloaga din Recița, Iuliu Bumbescu din Țerova, Nestor Damșa din Duleu, Pavel Botoș din Fizeș, Constantin Pausan din Ocna de fer și Vasilie Nemoian din Vasiova, iar dintre mireni: Ioan Budișian, avocat, Mihaiu Panaiot, director la cassa de economii și Iuliu Petric, avocat toți din Bocșa-Montană; Martin Țapu din Fizeș, Ioan Oprea din Ezeriș, Ioan Marcu din Bocșa-Montană, Stefan Albu din Recița-Română și Nicolau Popoviču din Barbosu toți învățători; Gregoriu Balanescu jude comunal în Recița-Montană și proprietariu, Iosif Jurca jude com. plugariu din Vasiova, Vasa Georgeviču, jude com. în Ramna și proprietariu și Ioan Franț jude com. în Țerova, Petru Milutinoviču, Iosif Furlugean,

Alexandru Crăciunescu, George Crăciun, Petru Popoviču și Gruia Șest, notari comunali, Alexandru Crenian, directorul cassei de economii și Dr. Valeriu Olariu din Recița-Montană și Iosif Bontila proprietariu în Duleu. În Bocșa-Română unde au fost candidați: învățătorul Demetriu Pruneș din loc și pretorele cercual Demetriu Blajovan; în Furlug unde au fost candidați: Dr. Aureliu Oprea și Nicolau Dobrescu, notariu comunal, din cauza prea încordatei alegeri, s'au disolvat sinoadele electorale; iar în Ocna de fer asemenea s'au disolvat sinodul din incidentul constituirii biroului sinodului electoral.

Se sperează și se deee bunul Dzeu, ca acești legali eepresentanți ai clerului și poporului să fi la înălțimea lor întru salutea bisericii și școalei noastre și a religiosității poporului nostru dreptcredincios și întru consolidarea forțelor necesare pentru înaintarea binelui de comun, ce fie-care adevărat fiu al maicii bisericii trebuie să-l aibe la inimă și în minte mai pe sus de toate, când este vorba de interesul unei părți constitutive a dieceșii noastre. X.

Adunarea despărțământului Vêrșet al Reuniunii învățătorilor din diecesa Caransebeșului se convoacă prin aceasta pe ziua de Duminecă în 17. Februarîu a. c. la 9 oare a. m. în sala școalei confesionale gr. or. rom. din Ritișor, pe lângă următorul Program: 1. Prelegere din Religione la ambele clase. 2. Asistare la s. liturgie. 3. După liturgie critică asupra prelegerilor ținute. 4. Cestiunea „Asilelor de copii“. 5. Învățătorii și literatura, disertațiune de Ioan Miclea. 6. Ținerea prelegerilor practice ce se vor însinua. 7. Eventuala critică a acestor prelegeri. 8. Raportul cassariului despărțământului. 9. Deciderea locului și timpului adunării viitoare a despărțământului. 10. Diferite propunerî. Toți onor. membri ai despărțământului precum și amicii școalelor sînt invitați a participa la lucrările adunării despărțământului. *Ritișor*, în 27. Ianuarie 1891. *Petru Borcan*, președintele desp. *Ioan Miclea*, notariul desp.

Serata cu dans arangiată de comitetul casinei militare din loc în favorul reuniunii „Crucea roșie“ a reușit pe deplin în toată privința. Ca toate petrecerile arangiate de corpul oficerilor a intrunit și aceasta partea cea mai însemnată a elitei orașului nostru. S'a jucat cu multă voie bună până mai la ziua.

Învitare la *Balul român împreună cu Concert*, care îl va arangia soțietatea „Progresul“ în Arad la 16/28. Februarie 1891. în sala mare dela otelul „Crucea albă.“ La concert vor conlucra: doamna Agnes Brote din Sibiu, d-na Vilma Vajnay-Somló, primadona teatrului din Arad, d-șoara Elena Florian din Sz.-Udvarhely, dl Demetriu Popoviču, prim-baritonist la „Landestheater“ din Praga și dl Victor de Heldenberg din Sibiu. Bilet de persoană: 3 fl. locul I., 2 fl. locul II. Începutul la 8 oare scara. Pentru comitetul arangiatoriu: *Dr. Virgil Bogdan*, president. Oferetele generoase se primesc la adresa dlui Romul Ciorogariu în Arad.

Tinerimea română din Cluj are onoare a invita la *Concertul împreună cu dans*, ce-l va arangia Joi în 26. Februarie st. n. în sala „Redutei urbane“. Venitul

Bibliografie

După împăstășirea Înaltului Ministeriu reg. ung. de culte și de instrucțiune publică, a eșit de sub tipăriu „*La Hongrie contemporaine*“, op al scriitorului francez *Raoul Chélar*d, în care acest scriitoriu pe baza propriilor sale esperințe de mai mulți ani tractează referințele din Ungaria.

Primatul papal și infalibitatea Papei, un respuns de Ioan Broju. Sibiu 1890. Prețul 25 cr.

Romänische Revue. Politisch-Literarische Monatschrift. Herausgeber: Dr. Cornelius Diaconovich. Direction: Wien, VIII., Feldgasse 15. II. Heft. Wien, Februar 1891. VII. Jahrgang. Die „Romänische Revue“ erscheint zu Mitte eines jeden Monats. Pränumerationspreise: (zahlbar am Sitze der Direction.) Für Oesterreich-Ungarn ganzjährig 10 fl. ö. W. Für Deutschland 12 Mark. Für das übrige Ausland 20 Francs. Abonnements sind für ein ganzes Jahr bindent. Inhalt: Zur Lage der Romänen in Ungarn und Siebenbürgen. S. 65. — P. P. Carp. Biographische Notizen. (II. Artikel.) (Fortsetzung) S. 81. — Die „Siebenbürgische“ Bewegung in Romänien S. 88. — Die Zwangs-Kinderbewahranstalten in Ungarn. S. 106. — Gedichte von Michael Eminescu. Deutsch von Em. Grigorovitz. IV. Satire. S. 123. — Rundschau: Notiz. — L. V. Fischer. — Zeitungsstimmen über die romän. Nationalconferenzen: „Der Reichsbote“. — „Tägliche Rundschau“. — Ethnographisches Museum in Czernowitz. — Litteratur: „Memorialul Arch. și Metrop. Andr. bar. de Șaguna“. — „Lui V. Alexandri iubire și admirațiune“. Vertreter im Buchhandel: für Romänien *Socecu et Co.* und *Alex. Degenmann*, Bucuresci.

Școala Română. Revistă pedagogică pentru interesele institutelor de învățământ la Români și pentru organele lor. Edată și redigată de Vasile Petri. Anul V. Eșe în 8. 18. și 28. a fie-cărei luni, în numere de câte o coală și costă pe anul întreg 4 fl., pe o jumătate 2 fl., pe un pătrariu 1 fl. v. a. Pentru România 5 fl. v. a. Prenumeratiunile și corespondențele sânt a se adresa la *Redacțiunea „Școlii Române“* în Năsăud (Naszód).

Nr. 32. ex 1891.

CONCURS.

În conformitate cu orginăciunea Venerabilului Consistoriu dieeesan ddto 16/28. Ianuarie a. c. Nr. 3512. Ș. ex 1890. se escrie concurs pentru ocuparea postului de

învătătoriu la școala confesională gr. or. rom. din **Măt-nicul-Mare**, protopresviteratul Caransebeșului, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumente:

1. Salariul în bani gata 300 fl.
2. Pentru conferințele învățătorești și adunarea generală 12 fl.
3. Pentru scripturistică 12 fl.
4. Pentru servitoriul școlii 10 fl.
5. Dela înmormântări unde va fi poftit 50 cr.
6. Treizeci și doi de metri de lemne de foc, din cari este a se încălzi și sala de învățământ.
7. Doue jugere de pământ arătoriu cu un venit curat anual de 20 fl. și grădina școlii de 1/2 juger, ce aduce un venit curat anual de 10 fl.

8. Locuință liberă corespunzătoare în edificiul școlii.

Doritorii de a recurge la acest post sânt poftiți a dovedi că, pe lângă calificațiunea pedagogică, mai au calificațiunea formală de cel puțin 2 clase gimnasiale și a-și trimite recursele instruate conform stat. org. la P. On. Oficiu ppresviteral în Caransebeș.

În fine recurenții sânt poftiți a se presenta în vre-o Duminecă sau sərbătoare în biserica parochială.

Măt-nicul-Mare, din ședinta comitetului parochial ținută în 30. Ianuarie 1891.

[4] 1—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu protopresviterul tractual *Andrieu Ghidiu*.

Nr. 163. 1891.

CONCURS.

La școala poporală elementară comunală din **Mehadia** este de a se ocupa postul de învățatoriu adjunct.

Emolumentele acestui post sânt:

1. Salariu de 200 florini v. a.
2. 12. metri cubici de lemne.
3. 100 fl. pașal de quartir.

Recursele, instruite cu timbrul recerut, scrise în limba magiară și adresate cătră înaltul ministeriu reg. ung. de culte și de instrucțiunea publică, au să se trimită până în finele lui *Februarie* a. c. st. nou la comitetul administrativ al comitatului Caraș-Severin în Logoj.

Învătătoriu denumit este îndetorat a îndeplini și agendele de cantor bisericesc după ritul gr. or. român.

Mehadia, 1. Februarie 1891.

[2] 2—3

Cena,
primariu.

